

15. Standard - Rizikové, havarijní a nouzové situace

15a) Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně definovány rizikové, havarijní a nouzové situace a postup při jejich řešení, s nimiž prokazatelně seznámí zaměstnance. S těmito postupy jsou v nezbytném rozsahu seznámeny přiměřeným způsobem i umístěné děti, jejich rodiče či jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte a další osoby dítěti příbuzné nebo blízké.

Rizikové, havarijní a nouzové situace jsou takové situace, při kterých je ohroženo zdraví, zdravý vývoj, případně život svěřených dětí anebo zaměstnanců ZDVOP. K těmto situacím dochází náhle, přesto je třeba s nimi počítat a být na ně připraven. Formy přípravy jsou preventivní opatření, dostatečná osvěta, proškolení všech zaměstnanců, přiměřeně věku také dětí např. formou hry.

Rizikové, havarijní a nouzové situace jsou VŽDY hlášeny bezodkladně ředitelce zařízení.

Rizikové situace ve ZDVOP Koala Janovice:

U dítěte: lhaní, záškoláctví, agrese, šikana, vandalismus, závislosti, krádeže, rizikové sexuální chování, hraní hazardních her, možnost přenosu parazitů (vši, blechy, štěnice, zákožka svrabová), sebepoškozování, sebevražedné sklony.

Postup při jejich řešení:

- Zvýšený dohled nad dětmi s rizikovým chováním x dodržování práv dítěte na soukromí. Psychologická podpora dítěte, supervize u sloužící tety. U dětí se sklony k sebepoškozování a sebevražednými sklony okamžitá zdravotnická intervence, hospitalizace v příslušném zařízení.
- Zvýšený dohled u dětí, které nově přichází anebo se vrací z pobytu u rodičů, prevence importu parazitů do zařízení x dodržování práv dítěte na soukromí. Dítěti je třeba citlivě anebo v žertu vysvětlit, že je důležité zbavit ho všech parazitů a nepřenášet je dál mezi ostatní děti a prostor zařízení.

U zákonného zástupce: lhaní, agrese, vandalismus, závislosti, krádeže, rizikový zdravotní stav, žloutenka typu C, HIV - možnost přenosu parazitů (vši, blechy, štěnice, zákožka svrabová).

Postup při jejich řešení:

- Zvýšený dohled nad rodiči s rizikovým chováním, asistence další dospělé osoby při kontaktu s dítětem, minimalizování možností, kdy by se rodiče měli možnost ve ZDVOP dopustit rizikového chování, případně prostory ZDVOP kontaminované parazity ošetřit použitím desinfekčních a desinsekčních prostředků.
- Pokud rodič trpí nebo je ohrožen nějakou infekční chorobou nelze umožnit návštěvu ve ZDVOP do doby, než je toto nebezpečí odvráceno.

U zaměstnanců ZDVOP: Syndrom vyhoření. Náhlá nemoc, úraz.

Postup při jejich řešení:

- Pravidelné čerpání dovolené na zotavenou. Intervize, příp. supervize.

- V případě nenadálých zdravotních potíží, zaměstnanec okamžitě informuje ostatní pracovníky, kteří mu dle svých možností poskytnou pomoc a přivolají odbornou lékařskou pomoc. (Na pracovišti je dostupná lékárnička).

Havarijní a nouzové situace ve ZDVOP Koala Janovice

Havarijní nebo nouzová situace je taková mimořádná událost, která zásadně vybočuje z běžného provozu a činnosti a musí se okamžitě řešit.

Havarijní situace jsou události týkající se provozu organizace, které jsou spojené s ohněm, vodou, plynem.

Nouzové situace jsou další mimořádné události týkající se osob a majetku (úraz, krádež).

Každý je povinen jednat a chovat se tak, aby nezapříčinil vznik mimořádné události.

Prevence nouzových a havarijních situací

- Zaměstnanci ani děti dodržují přísný zákaz kouření v prostorách organizace.
- Zaměstnanci ani děti nemanipulují s uzávěry plynu, vody a elektřiny.

Podrobné informace, jak jednat v případě havarijních situací, jsou zachyceny v dokumentech, ZDVOP:

- **Požární evakuační plán** – vyvěšen v přízemí zařízení
- **Požární ochrana** - manuál
- **Evakuace** - manuál
- **Povodňový plán** - manuál
- **BOZP** - manuál
- **Plán první pomoci** (Traumatologický plán)

V případě, že kdokoliv z dětí či zaměstnanců ZDVOP zpozoruje vznik mimořádné události, informuje o tom ředitelku zařízení, případně jeho zástupce, pokud je situace akutní, přivolá příslušnou záchrannou složku **policie ČR tel. 158, záchranná služba tel. 155, hasičský sbor tel. 150 nebo kontaktuje integrovaný záchranný systém tel. 112.**

Vždy je prvořadá záchrana lidských životů a ochrana zdraví osob před ochranou majetku.

Zřizovatel i ZDVOP zajišťuje, že s postupy jsou odpovídajícím způsobem seznámeni všichni pracovníci a jsou vytvořeny podmínky, aby byli schopni postupy použít.

Při přijetí jsou v nezbytném rozsahu přiměřeným způsobem informováni i umístěné děti, jejich rodiče či jiné osoby odpovědné za výchovu a další osoby dítěti příbuzné nebo blízké.

Přehled mimořádných událostí:

Příčiny vzniku nouzových, havarijních a mimořádných situací mohou být na straně:

DĚTÍ:

při vycházce dítě pracovníkovi uteče – pokud se stane, že **dítě tetě** na vycházce, výletu nebo pobytu venku znenadání **uteče**, bude teta postupovat následovně: teta dle zvážení situace se pokusí dítěti v útěku zabránit. Pokud se to nepovede a je-li to možné (pokud nejsou s tetou další děti), pokusí se dítě sledovat, pokud má dítě u sebe telefon, pokusí se ho kontaktovat. Vždy telefonicky kontaktuje ředitelku zařízení, která bude kontaktovat ihned Policii ČR.

dítě se nevrátí z procházky, z pobytu mimo zařízení – pokud dítě vlastní telefon, teta dítě kontaktuje a zjistí důvod zpoždění. Pokud se jedná pouze o zdržení, domluví se teta s dítětem na předpokládaném návratu. Pokud není možné dítě kontaktovat, kontaktuje teta ředitelku zařízení a domluví se na postupu. V případě, že se dítě nevrátí do jedné hodiny a o dítěti nic nevíme, je kontaktována Policie ČR.

dítě přijde do styku s infekčním onemocněním – Hygienická stanice nebo lékař nařídí karanténu. HS nebo lékař osloví zařízení, nebo ředitelka zařízení osloví HS. Ředitelka zařízení vyčlení byt, ve kterém bude nařízena karanténa. O ukončení karantény rozhoduje HS, poté se děti vrací zpět do svého bytu. Tety během karantény vysvětlují dětem, co se děje. Po dobu karantény pečují o děti v bytě tety, které jsou proti příslušné infekční chorobě očkovány nebo jsou proti ní imunní (v předchozím období ji prodělaly), dodržují přísná hygienická opatření, používají ochranné a dezinfekční pomůcky atd. Pracovníci zařízení, kteří přijdou do styku s bytem, kde je karanténa nařízena, musí dodržovat nařízení hygienika (mytí rukou desinfekčním prostředkem aj.).

nalezení dítěte ve vážném zdravotním stavu nebo jeho úmrtí - pracovník, který dítě najde, neprodleně kontaktuje rychlou záchrannou službu, dále jedná dle jejích pokynů.

dítě hrozí sebevraždou – pracovník (teta, jiný pracovník) se citlivě snaží dítě uklidnit, odvrátit pozornost dítěte jiným směrem, nenechá dítě samotné, kontaktuje sociální pracovníci nebo ředitelku zařízení, pokusí se zajistit v danou chvíli konzultaci s odborníkem – psychologem, lékařem (i přes telefon – Linka bezpečí 116 111), teta setrvá na místě do příjezdu policie, rychlé záchranné služby, hasičů.

dítě vezme pracovníka zařízení jako rukojmího, dojde k **omezování osobní svobody pracovníka** – pracovník se snaží neklást odpor, vyjednávat, případně přivolat pomoc telefonem nebo voláním na sousedy, lidi z okolí o pomoc (dle situace). V extrémních případech, kdy hrozí agrese, je nezbytné myslet především na svoji bezpečnost: nedělejte prudké pohyby, mluvte zřetelně a pomalu, vyzvěte klienta, aby se posadil, oslovujte ho jménem, když nereaguje na výzvy, postavte se zády k východu, nestůjte např. u schodů, všimněte si jeho pohybů, pokud se situace dále zhoršuje, volejte o pomoc.

těhotenství dítěte – záleží na věku dítěte. U dítěte do 15 let je třeba zabývat se nejen těhotenstvím, ale i otázkou pohlavního zneužití, ve spolupráci s PČR. V každém případě je s dítětem vždy hovořeno o možnostech řešení situace. S dítětem je docházeno na gynekologii, na pravidelné kontroly. S vědomím dítěte jsou o těhotenství informováni zákonní zástupci a pracovník OSPOD.

sebepoškození dítěte – dle závažnosti poranění dítě ošetříme; případně vyhledáme lékařskou pomoc; navážeme spolupráci s dětským psychologem, následně pak s dětským psychiatrem, aby vyhodnotil závažnost. Dítě nenecháváme bez dozoru a zvýšíme pozornost. Naše důvody mu vysvětlíme.

dítě se zamkne v bytě/pokoji: dítě zklidňujeme a přesvědčujeme, aby odemklo. Pokusíme se dveře odemknout náhradním klíčem. Pokud se nezdaří, voláme správce objektu či zámečníka, aby dveře otevřel. S dítětem udržujeme konverzaci.

ZÁKONNÝCH ZÁSTUPCŮ:

agresivní rodič dítěte – přítomný pracovník neodporuje, nenechá se vyprovokovat, snaží se s rodičem hovořit klidným hlasem, pokud je to možné, přivolá si pomoc. Snaží se dostat do

bezpečné vzdálenosti od rodiče, případně hledá únikovou cestu z místnosti (pro případ, kdy se mu nebude dařit rodiče zklidnit).

únos dítěte – pracovník, který se jako první o únosu dozví, volá Policii ČR, trvá na sepsání protokolu. PČR je poskytnuta maximální součinnost.

zákoný zástupce vezme pracovníka zařízení jako rukojmího, dojde k **omezování osobní svobody pracovníka** – pracovník se snaží neklást odpor, vyjednávat, přivolat pomoc. Hledá si únikové cesty ze zařízení.

rodiče nevrátí dítě z vycházky, z pobytu dítěte doma – informujeme o situaci OSPOD, následně podnikáme kroky s jejich součinností.

PRACOVNÍKŮ:

epidemie, onemocnění pracovníků – ředitelka zařízení zajistí zástup za nemocnou tetu

alkohol či indispozice jinou návykovou látkou v době služby – tento pracovník nemůže vykonávat pracovní činnost, ředitelka zařízení zajistí náhradu. Dále se jedná dle pracovně-právních předpisů.

pracovník se nedostaví do práce – ředitelka zařízení zajistí náhradu. Dále se jedná dle pracovně-právních předpisů.

nedbalost při obsluze technického zařízení – postupuje se dle BOZP

potřeba akutního ošetření lékařem mimo zařízení (lékařská pohotovost v nemocnici) - potřebuje-li pracovník ZDVOP ošetření u lékaře, oznámí toto ředitelce nebo sociální pracovníci. Je-li to nutné, zajistí ředitelka doprovod pracovníka k lékaři. Děti, o které tetu pečujeme, budou po dobu nepřítomnosti svěřeny do péče jiných tet.

úraz zaměstnance při výkonu povolání – pracovník zajde k lékaři, kde se nechá ošetřit. Bude mu vystavena lékařská zpráva. Úraz je zapsán do **Knihy úrazů**. Je kontaktována ředitelka zařízení a Předsednictvo SOOD.

pracovník ublíží dítěti – je třeba bedlivě vyšetřit, jak k ublížení došlo. Jsou vyslechnuti svědci události, pracovník je povinen podstoupit na výzvu Předsednictva psychotesty. Pokud pracovník ublíží dítěti záměrně, je s ním ukončen pracovní poměr.

autonehoda – pracovník je povinen zavolat PČR, vyplnit záznam o nehodě a informovat ředitelku zařízení. Jsou-li nehodě přítomny děti i pracovníci zařízení, je třeba zajistit neprodleně pomoc a ošetření. Teprve až poté je řešen majetek a škoda na vozidle. Zprávu pak dodá nadřízenému, který sepíše záznam do **Knihy úrazů**.

OSTATNÍ:

Klient nás okrádá/okradl – okradený pracovník, je-li si jist, kdo věc zcizil, vyzve osobu k vrácení věcí. Pokud osoba věc nevrátí, nahlásí pracovník tuto skutečnost na Policii ČR. Pracovník žádá o sepsání protokolu. Zároveň je o celé situaci obeznámen OSPOD.

Sexuální obtěžování, loupežné přepadení – útočníkovi neodporovat, snažit se zklidnit situaci. Pracovník neprodleně telefonicky kontaktuje Policii ČR.

Rodící matka v zařízení – přítomní zaměstnanci se snaží rodící matku uklidnit. Zároveň voláme linku 155. Do příjezdu lékaře poskytujeme rodící matce první pomoc. Poskytneme rodící matce maximální součinnost a prostor pro přípravu porodu.

Havarijní situace spojená s provozem zařízení, s přírodními živly – únik plynu, prasklý přívod vody, nefunguje elektřina atd. – pracovník, který závadu zjistí, se neprodleně obrací na ředitelku zařízení a správce objektu a informuje majitele nemovitosti. **Platí zásada – nejprve zachraňujeme životy a zdraví, teprve potom majetek.**